رویداد

بورس در بزنگاه تصمیم بزرگ

حمید کردبچه، عضو شورای عالی بورس نوشت: موضوع دامنه نوسان طی سال‌های اخیر همواره یکی از مباحث مهم در بازار سرمایه بوده است. محدودیت‌های موجود در این زمینه، در کنار شرایط متفاوت بازار و تغییر نیازهای فعالان، ضرورت بازنگری در ساز و کار فعلی را بیش از گذشته مطرح کرده است. در شورای عالی بورس نیز این موضوع طی جلسات مختلف و با استفاده از دیدگاه‌های کارشناسان و فعالان بازار سرمایه مورد بررسی قرار گرفته و اصل تغییر وضعیت موجود، تقریبا با مخالفت جدی مواجه نیست. آنچه در حال حاضر اهمیت دارد، نه اصل تغییر، بلکه تعیین چارچوب و سازوکار مناسب برای این تغییر است. دو موضوع اصلی در این زمینه باید مورد بررسی قرار گیرد؛ نخست اینکه دامنه نوسان به چه میزان تغییر کند و دوم اینکه این تغییر با چه سازوکاری و در چه بازه زمانی اجرایی شود. در روزهای اخیر اخباری درباره افزایش دامنه نوسان از مثبت و منفی ۳ درصد به ۶ درصد منتشر شده است. با این حال، افزایش دامنه به ۶ درصد را نمی‌توان تصمیم نهایی شورای عالی بورس تلقی کرد. عدد نهایی دامنه نوسان هنوز در شورا به تصویب نرسیده و گزینه‌های مختلف همچنان در دست بررسی است. یکی از سناریوهای قابل بررسی، افزایش دامنه نوسان به محدوده‌هایی مانند مثبت و منفی ۵ یا ۶ درصد است. با این حال، موضوع صرفا به افزایش عددی دامنه محدود نمی‌شود و مدل‌های دیگری نیز در حال بررسی است. یکی از این مدل‌ها، حرکت به سمت نوسان پویاست که می‌تواند اساس ساز و کار فعلی محدودیت نوسان را تغییر دهد. بنابراین نمی‌توان در شرایط فعلی صرفا از افزایش دامنه به یک عدد مشخص به عنوان تصمیم قطعی صحبت کرد. در این میان باید میان حذف دامنه نوسان و اصلاح و بازتر کردن آن تفاوت قائل شد. حذف کامل دامنه نوسان اساسا در دستور کار نیست. آنچه مورد توجه قرار دارد، بازنگری در محدودیت فعلی و ایجاد ساز و کاری است که بتواند انعطاف بیشتری در معاملات ایجاد کند. افزایش دامنه به محدوده‌هایی مانند ۶،۵ یا حتی ۷ درصد می‌تواند یکی از گزینه‌ها باشد، اما در کنار آن، مدل نوسان پویا یا سایر سازوکارهای جایگزین نیز قابل بررسی است. طبیعتا انتخاب هر یک از این مدل‌ها نیازمند بررسی دقیق آثار آن بر معاملات، رفتار سرمایه‌گذاران و کارایی بازار است. به همین دلیل، دیدگاه کارشناسان و فعالان بازار سرمایه در فرآیند بررسی این موضوع مورد توجه قرار گرفته است. هدف این است که تغییر احتمالی دامنه نوسان صرفا یک تغییر عددی نباشد، بلکه بتواند بخشی از مشکلاتی را که در شرایط فعلی وجود دارد، برطرف کند. بررسی‌ها در کمیسیون تخصصی شورای عالی بورس طی چند جلسه دنبال شده و اکنون بخش عمده مباحث کارشناسی انجام شده است. جزییاتی باقی مانده که انتظار می‌رود در آینده نزدیک درباره آنها تصمیم‌گیری شود. با این حال، نهایی شدن مدل جدید لزوما به معنای اجرای فوری آن نیست و موضوع زمان اجرا نیز به اندازه خود ساز و کار اهمیت دارد. یکی از مسائل مهم در این زمینه، نحوه اجرای تغییرات است. حتی پس از تعیین مدل نهایی، این پرسش وجود دارد که آیا دامنه نوسان به صورت یک‌باره تغییر کند یا اجرای آن به شکل تدریجی انجام شود. انتخاب میان این دو رویکرد نیز نیازمند بررسی شرایط بازار و پیامدهای احتمالی هر یک است. شرایط عمومی کشور و احتمال بروز تحولات غیرمنتظره نیز نمی‌تواند در تصمیم‌گیری درباره زمان اجرای چنین تغییری نادیده گرفته شود. بازار سرمایه به شدت تحت تأثیر متغیرهای سیاسی، اقتصادی و انتظارات فعالان قرار دارد و هر گونه تغییر در ساز و کار معاملات باید با توجه به شرایط روز بازار صورت گیرد. بنابراین این پرسش مطرح است که آیا شرایط فعلی برای اجرای تغییرات مناسب است یا بهتر است تصمیم پس از روشن‌تر شدن چشم‌انداز و ثبات بیشتر شرایط اجرایی شود. در مجموع، آنچه در حال حاضر می‌توان با اطمینان درباره آن صحبت کرد، جدی بودن اصلاح ساز و کار دامنه نوسان و ادامه بررسی آن در شورای عالی بورس است. اصل تغییر وضعیت فعلی، تقریبا مورد توافق قرار گرفته، اما هنوز درباره عدد نهایی، نحوه اعمال محدودیت و زمان اجرای آن تصمیم قطعی اتخاذ نشده است. بنابراین افزایش دامنه نوسان از مثبت و منفی ۳ درصد به ۶ درصد را نباید تا زمان تصویب و اعلام رسمی، یک تصمیم قطعی تلقی کرد. ۶ درصد تنها یکی از گزینه‌های مطرح است و در کنار آن، افزایش دامنه به اعداد دیگر یا حرکت به سمت مدل‌هایی مانند نوسان پویا نیز بررسی می‌شود. آنچه اهمیت دارد، انتخاب سازوکاری است که ضمن افزایش انعطاف‌پذیری معاملات، بتواند با شرایط بازار سرمایه ایران و الزامات مدیریت ریسک در بازار هماهنگ باشد.

فروش ۸۵ هزار میلیارد تومان سهام در بورس برای پرداخت بدهی بیمه سلامت!

بورس پرس | وزیر بهداشت از پیگیری فروش ۸۵ هزار میلیارد تومان سهام شرکت‌ها در بورس برای پرداخت بدهی‌های سازمان بیمه سلامت خبر داد. محمدرضا ظفرقندی درخصوص تامین منابع جهت پرداخت بدهی‌های سازمان بیمه سلامت به ایرنا، گفت: ۸۵ هزار میلیارد تومان منابع به صورت سهام در بودجه سال ۱۴۰۵ برای پرداخت بدهی‌های بیمه سلامت در نظر گرفته شده که فروش آن در حال انجام است. وی افزود: نقد کردن این سهام بسیار دشوار است اما طبق آخرین مذاکرات رییس سازمان برنامه و بودجه با وزیر صنعت، طرفین پذیرفتند سهام برخی شرکت‌ها را در بورس بفروشند تا این منابع تامین شود.

سکه در بورس همچنان گران‌تر از بازار

معاملات اوراق سلف سکه بانک مرکزی با نماد «عسکه ۲» همچنان شاهد پیشتازی خریداران از بازار نقدی است. هر برگه از این اوراق در نرخ ۲۳۹ هزار تومان دادوستد شد که ارزش معادل هر قطعه سکه تمام امامی را به ۲۳۹ میلیون تومان می‌رساند؛ این در حالی است که سکه فیزیکی در بازار آزاد در کانال ۲۳۶ میلیون تومان معامله می‌شود. این شکاف ۳ میلیون تومانی و اصرار معامله‌گران به خرید در سطوح بالاتر، در هاله‌ای از ابهام قرار دارد؛ چراکه منطق این اضافه ارزش نسبت به بازار فیزیکی هنوز مشخص نیست و تحلیلگران در تفسیر علت تمایل خریداران به پذیرش این اختلاف قیمت بر روی تابلو دچار تردید هستند. با این حال، تداوم این وضعیت و عدم همگرایی نرخ‌ها می‌تواند پیامدهای قیمتی داشته باشد؛ زیرا کشف نرخ در تابلوی رسمی بورس پتانسیل آن را دارد که به عنوان محرک انتظارات عمل کند و فارغ از چرایی رفتار خریداران، بازار نقدی سکه را نیز به سمت کانال‌های بالاتر سوق دهد.

«تعادل» روند معاملات بازار سرمایه را بررسی می‌کند

بورس روی فاز اصلاح

بازار سرمایه طی روزهای اخیر وارد فاز اصلاحی شده و شاخص‌های بورس با فاصله گرفتن از رکوردها و قله‌های چند روز گذشته خود، در حال تعدیل رشدهای اخیر خود است. این روند بازار سهام در حالی ادامه دارد که پس از رشد قدرتمند شاخص در حال حاضر، برخی فعالان و سرمایه‌گذاران بازار سهام به دنبال سیو سود هستند و عقیده دارند اصلاح بازار بخشی از روند طبیعی بوده و این فرصت را برای ورود مجدد برخی دیگر باید غنیمت شمرد. روند صعودی بورس در هفته‌های گذشته با ورود تدریجی نقدینگی و افزایش تقاضا در بسیاری از نمادها همراه بود. رشد شاخص‌های بازار در این دوره موجب شد بورس در کانون توجه بخشی از سرمایه‌گذاران قرار گیرد و جریان نقدینگی تازه‌ای به سمت بازار سهام حرکت کند. با این حال، سرعت رشد قیمت‌ها در مقاطعی به اندازه‌ای بود که بخشی از سرمایه‌گذاران و افراد تازه‌وارد امکان ورود در سطوح مناسب قیمتی را از دست دادند. در چنین شرایطی، اصلاح اخیر شاخص‌ها می‌تواند از منظر فرصت‌های ورود، مورد توجه سرمایه‌گذاران قرار گیرد. کاهش قیمت برخی نمادها نسبت به سقف‌های اخیر، امکان بررسی مجدد سهم‌ها و مقایسه ارزش گذاری شرکت‌ها را فراهم می‌کند. البته اصلاح بازار به تنهایی به معنای ارزندگی همه نمادها نیست و انتخاب سهم همچنان نیازمند بررسی عوامل بنیادی، وضعیت سودآوری شرکت‌ها، چشم‌انداز صنایع و شرایط کلی اقتصاد است. از سوی دیگر، تجربه بازار سرمایه نشان داده است که تداوم یک روند صعودی بدون وقفه، می‌تواند با افزایش هیجان و فاصله گرفتن قیمت برخی سهام از ارزش‌های بنیادی همراه شود. اصلاح قیمت‌ها در چنین شرایطی می‌تواند به متعادل‌تر شدن معاملات و شکل‌گیری مجدد تقاضا کمک کند. در حال حاضر مهم‌ترین موضوع برای فعالان بازار، توان بازار برای بازگشت تقاضا در سطوح فعلی است. بازار در حال حاضر ارزنده است و اگر جریان نقدینگی در بازار حفظ شود و عوامل بنیادی نیز از روند صعودی آوری شرکت‌ها حمایت کنند، می‌توان گفت که اصلاح اخیر نه تنها روند بازار را نزولی نکرد؛ بلکه باعث تقویت تقاضا و چینش دوباره آرایش پرتفوی سرمایه‌گذاران و ورود دوباره نقدینگی به بازار شد. به بیان ساده‌تر می‌توان گفت که روند اصلاحی به معنای سقوط مطلق بازار سهام نیست و پس از رشدهای قدرتمند اخیر بازار نیاز به استراحت موقت برای رشد دوباره دارد. نمی‌توان انتظار داشت که شاخص همیشگی روند صعودی داشته باشد، در اصل برای صعود ادامه‌دار بورس و افزایش ارزندگی نیاز به اصلاح‌های موقت است که در این اصلاح‌ها سرمایه‌گذاران به راحتی می‌توانند وارد معاملات شوند و دوباره سودهای قابل توجهی را کسب کنند.

بازار از دریچه معاملات

بازار سهام در ادامه روند روزهای اخیر سرخ‌پوش شد و نتوانست نمایشی دیدنی از خود به اجرا بگذارد. در پایان معاملات چهارمین روز کاری هفته یعنی سه‌شنبه، شاخص کل بورس تهران با کاهش بیش از یک درصدی همراه بود. یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های معاملات روز اخیر، تغییر سریع فضای بازار بود. بورس در دقایق ابتدایی با افزایش تقاضا همراه شد و شاخص‌های اصلی نیز در مسیر صعودی قرار گرفتند، اما این وضعیت چندان پایدار نماند. با افزایش عرضه در نمادهای مختلف، تعادل ابتدایی معاملات برهم خورد و فروشندگان به تدریج دست بالاتر را پیدا کردند. در ادامه، تلاش خریداران برای بازگرداندن بازار به مسیر مثبت نیز نتوانست جریان معاملات را تغییر دهد. افزایش فشار عرضه در طول روز باعث شد سمت فروش همچنان فعال باقی بماند و بازار در نهایت با افت قابل توجه شاخص‌ها به کار خود پایان دهد. این تغییر رفتار معاملات از آن جهت اهمیت دارد که بازار سهام طی هفته‌های اخیر در مقاطعی توانسته بود با افزایش تقاضا، فشار فروش را جذب کند و دوباره به مسیر صعودی بازگردد. با این حال، در معاملات روز گذشته چنین اتفاقی رخ نداد و تقاضا نتوانست در برابر موج عرضه مقاومت کافی نشان دهد. در پایان بازار، ۳۰۶ نماد در محدوده مثبت قرار گرفتند، در حالی که قیمت ۵۴۸ نماد کاهش یافت؛ بنابراین تعداد نمادهای منفی فاصله محسوسی با نمادهای مثبت داشت و گستردگی فشار فروش در بازار کاملاً مشهود بود. در بخش صف‌های معاملاتی نیز ۱۸۷ صف خرید در پایان بازار شکل گرفت، اما در مقابل ۳۰۸ نماد با صف فروش مواجه شدند. سنگینی کفه صف‌های فروش در مقایسه با صف‌های خرید، یکی دیگر از نشانه‌هایی بود که از تداوم برتری عرضه در پایان معاملات حکایت داشت. در کنار افت شاخص‌ها، جریان نقدینگی نیز سیگنال مثبتی برای بازار صادر نکرد. براساس آمار معاملات، در این روز ۴ هزار و ۷۵۴ میلیارد تومان پول از سهام، حق تقدم و صندوق‌های سهامی خارج شد. این رقم نشان می‌دهد که در جریان معاملات، بخشی از سرمایه‌گذاران ترجیح داده‌اند در شرایط افزایش عرضه، از موقعیت‌های سهامی خود خارج شوند. نکته قابل توجه آن است که خروج نقدینگی تنها به بخش سهامی محدود نماند. صندوق‌های درآمد ثابت نیز روز سه‌شنبه با خروج یک هزار و ۱۹۷ میلیارد تومان پول مواجه شدند؛ بنابراین جریان پول در بازار سرمایه در چند بخش اصلی با خروج مواجه شد؛ موضوعی که می‌تواند برای بررسی رفتار سرمایه‌گذاران در کوتاه‌مدت اهمیت داشته باشد. باوجود افت شاخص‌ها و افزایش فشار فروش، ارزش معاملات بازار سهام همچنان در سطح قابل توجهی قرار داشت. ارزش معاملات سهام، حق تقدم و صندوق‌های سهامی در پایان معاملات روز سه‌شنبه به ۳۷ هزار و ۸۷۶ میلیارد تومان رسید و حجم معاملات نیز ۷۵ میلیارد سهم ثبت شد. این ارقام نشان می‌دهد که افت روز اخیر بازار در شرایطی رخ داده که همچنان حجم قابل توجهی از نقدینگی در معاملات گردش داشته است. به عبارت دیگر، کاهش شاخص‌ها ناشی از رکود معاملات نبود، بلکه در بستری از دادوستدهای قابل توجه و افزایش فعالیت فروشندگان اتفاق افتاد. بررسی سرانه معاملات نیز برتری فروشندگان را تأیید می‌کند. سرانه خرید در معاملات روز گذشته ۷۴ میلیون تومان بود، درحالی که سرانه فروش به ۱۱۵ میلیون تومان رسید. فاصله میان این دو رقم نشان می‌دهد که میانگین ارزش سفارش‌های فروش از سفارش‌های خرید بیشتر بوده است. قدرت خرید نیز در پایان معاملات به منفی ۱.۵۴ رسید؛ شاخصی که در کنار سایر داده‌های معاملاتی، از برتری قدرت فروشندگان نسبت به خریداران حکایت دارد. در بخش سفارش‌ها نیز ارزش سفارش‌های خرید در پایان بازار ۶ هزار و ۴۶۷ میلیارد تومان بود، در حالی که ارزش سفارش‌های فروش به ۶ هزار و ۸۱۰ میلیارد تومان رسید. هرچند فاصله دو طرف سفارش‌ها چندان گسترده نیست، اما سنگین‌تر بودن سمت فروش بار دیگر نشان می‌دهد که فشار عرضه تا پایان معاملات بر بازار حاکم بوده است. اکنون بازار سهام پس از یک روز متفاوت و در شرایطی منفی به استقبال معاملات فردا می‌رود. معاملات چهارشنبه، آخرین روز معاملاتی هفته، می‌تواند از این جهت اهمیت داشته باشد که واکنش خریداران به افت روز سه‌شنبه و میزان تداوم عرضه‌ها را مشخص خواهد کرد. در شرایط فعلی، نحوه آغاز معاملات، قدرت تقاضا در نمادهای بزرگ و میزان ورود یا خروج پول می‌تواند تصویر روشن‌تری از وضعیت کوتاه‌مدت بورس ارایه دهد. به‌ویژه آنکه بازار روز اخیر نشان داد رشد ابتدای معاملات به‌تنهایی برای حفظ روند صعودی کافی نیست و تداوم تقاضا در طول جلسه معاملاتی، نقش تعیین کننده‌ای در تثبیت مسیر شاخص‌ها دارد. به این ترتیب، بورس در پایان شهریورماه با افت ۱.۵۵ درصدی شاخص کل، کاهش ۰.۷۶ درصدی شاخص هم‌وزن و خروج بیش از ۴.۷ هزار میلیارد تومان پول از سهام و صندوق‌های سهامی به استقبال روز پایانی هفته می‌رود؛ روزی که رفتار عرضه و تقاضا می‌تواند مشخص کند فشار فروش این روز صرفاً یک وقفه در روند معاملات بوده یا نشانه‌ای از تغییر کوتاه‌مدت فضای بازار است.

واگذاری ۴۲ درصدی سایپا در ایستگاه ارزش گذاری

پرونده واگذاری سهام تودلی سایپا در حالی همچنان در انتظار ورود به مرحله نهایی عرضه قرار دارد که نامه جدید این خودروساز به سازمان بورس، از باقی‌ماندن دو مانع مهم در مسیر واگذاری بلوک ۴۲ درصدی سهام این شرکت حکایت دارد؛ از یک‌سو اعتبار گزارش کارشناسی قبلی به پایان رسیده و ارزش گذاری باید به‌روزرسانی شود و از سوی دیگر، فرآیند رفع توثیق حدود ۱۷ درصد از سهام سایپا نزد بانک تجارت همچنان ادامه دارد. این شرایط در حالی رقم خورده که پیش از این نیز سازمان بورس بر ضرورت تسریع در تعیین تکلیف سهام تودلی خودروسازان تأکید کرده بود. براساس گزارش صدای بورس، واگذاری سهام تودلی خودروسازان در ماه‌های گذشته به یکی از موضوعات مهم بازار سرمایه و صنعت خودرو تبدیل شده است. در این میان، پرونده سایپا به دلیل حجم بلوک مورد واگذاری و تأثیری که تغییر ساختار مالکیت می‌تواند بر آینده این شرکت داشته باشد، اهمیت ویژه‌ای پیدا کرده است. اکنون نامه جدید سایپا نشان می‌دهد اگرچه اصل واگذاری همچنان در دستور کار قرار دارد، اما برای رسیدن به مرحله عرضه، چند گام اجرایی دیگر باید طی شود. براساس نامه‌ای که سایپا خطاب به رییس اداره نظارت بر ناشران گروه صنعتی و معدنی سازمان بورس ارسال کرده، گزارش کارشناسی قبلی که مبنای ارزش گذاری سهام قرار گرفته بود، با پایان یافتن دوره اعتبار شش‌ماهه خود نیازمند به‌روزرسانی است. شرکت اعلام کرده هماهنگی‌های لازم با مرکز وکلا برای انجام ارزش گذاری جدید صورت گرفته و پس از دریافت گزارش کارشناسی و تعیین قیمت جدید، نتیجه از طریق سامانه کدال به اطلاع سهامداران خواهد رسید. در کنار موضوع ارزش گذاری، مساله دیگری نیز همچنان در مسیر واگذاری قرار دارد؛ رفع توثیق بخشی از سهام سایپا نزد بانک تجارت. براساس اعلام این شرکت، حدود ۱۷ درصد از سهام سایپا نزد بانک تجارت در وثیقه قرار دارد و فرآیند رفع این محدودیت همچنان در حال پیگیری است. به این ترتیب، تصویر فعلی پرونده نشان می‌دهد که بلوک ۴۲ درصدی سایپا هنوز در نقطه‌ای قرار نگرفته که بتوان با قطعیت از عرضه قریب‌الوقوع آن سخن گفت. چراکه انتشار آگهی عرضه، علاوه بر رفع محدودیت‌های موجود، به تعیین قیمت جدید و طی شدن فرآیندهای مربوط به تصویب در هیات‌مدیره نیز وابسته است.

بلوک ۴۲ درصدی سایپا در انتظار تعیین تکلیف

بلوک مورد نظر شامل حدود ۴۲ درصد از سهام سایپاست که در اختیار مجموعه‌ای از شرکت‌های وابسته قرار دارد. گروه سرمایه‌گذاری سایپا، سرمایه‌گذاری گروه صنعتی رنا، گروه سرمایه‌گذاری کارکنان سایپا و سرمایه‌گذاری و توسعه صنعتی نیوان ابتکار از جمله شرکت‌هایی هستند که سهام این بلوک را در اختیار دارند. برنامه واگذاری نیز بر مبنای عرضه تجمیعی و یکجای این سهام دنبال شده است. در مراحل قبلی حتی فرآیند شناسایی متقاضیان خرید نیز انجام شد و تعدادی از متقاضیان برای خرید این بلوک اعلام آمادگی کردند. با این حال، عبور از مرحله شناسایی متقاضیان به معنای نهایی شدن واگذاری نیست و پرونده همچنان باید از مراحل حقوقی، کارشناسی و اجرایی عبور کند. در واقع، اکنون یکی از مهم‌ترین مسائل، تعیین قیمت جدید برای این بلوک است. با پایان اعتبار گزارش کارشناسی قبلی، ارزش گذاری گذشته دیگر نمی‌تواند بدون به‌روزرسانی مبنای عرضه قرار گیرد. بنابراین باید منتظر ماند تا گزارش جدید کارشناسی تهیه شود و عددی که مبنای قیمت گذاری بلوک ۴۲ درصدی خواهد بود، مشخص شود. این موضوع از آن جهت اهمیت دارد که ارزش گذاری سهام یک شرکت بورسی در فاصله زمانی چند ماهه می‌تواند تحت تأثیر تغییرات متغیرهای اقتصادی، وضعیت صورت‌های مالی، شرایط بازار سرمایه و چشم‌انداز صنعت قرار گیرد. از همین رو، تمدید یا به‌روزرسانی گزارش کارشناسی صرفاً یک اقدام اداری نیست و می‌تواند بر یکی از مهم‌ترین پارامترهای معامله یعنی قیمت پایه عرضه اثرگذار باشد.

چرا واگذاری هنوز به عرضه نرسیده است؟

پرونده واگذاری سایپا در حالی همچنان با موانع اجرایی مواجه است که پیش‌تر نیز مسوولان دولتی درباره برنامه واگذاری این بلوک اظهارنظر کرده بودند. در مردادماه، سخنگوی وزارت صمت از برنامه واگذاری ۴۲ درصد سهام سایپا تا پایان سال خبر داده بود. در همان مقطع نیز اعلام شد که حدود ۹ متقاضی برای خرید این بلوک اعلام آمادگی کرده‌اند و فرآیند ارزش گذاری انجام شده است. اما اکنون با پایان اعتبار گزارش کارشناسی، یکی از مراحل مهم پرونده باید بار دیگر طی شود. به عبارت دیگر، فرآیندی که قرار بود مسیر را به سمت عرضه نهایی هدایت کند، در بخش ارزش گذاری نیازمند اقدام جدید است. در کنار آن، وضعیت سهام در وثیقه نیز همچنان یکی از موضوعات تعیین کننده است. تا زمانی که محدودیت مربوط به حدود ۱۷ درصد سهام نزد بانک تجارت برطرف نشود، امکان طی کامل فرآیند عرضه با محدودیت مواجه خواهد بود. از این منظر، نامه اخیر سایپا را می‌توان تصویری روشن‌تر از وضعیت فعلی واگذاری دانست؛ واگذاری متوقف نشده، اما هنوز به مرحله‌ای نرسیده که تاریخ عرضه آن قطعی تلقی شود.

تجربه ایران خودرو یک پرونده متفاوت اما قابل توجه

مقایسه پرونده سایپا با واگذاری سهام و تحولات مدیریتی ایران خودرو نیز می‌تواند ابعاد موضوع را روشن‌تر کند. البته این دو پرونده از نظر ماهیت اختلافات و موانع موجود یکسان نیستند. در پرونده ایران خودرو، موضوع مالکیت و حق رأی شرکت‌های وابسته به کروز به یکی از محورهای اصلی اختلاف تبدیل شد. شورای رقابت نیز در رأی خود، مالکیت شرکت‌های وابسته به مالکان کروز را تا حدی که منجر به داشتن عضو هیات‌مدیره ایران خودرو شود، مصداق رویه ضدرقابتی تشخیص داده بود. در ادامه، موضوع نحوه واگذاری مدیریت ایران خودرو و برخی مسائل مرتبط با آن نیز در گزارش کمیسیون صنایع مجلس مورد بررسی قرار گرفت و گزارش این کمیسیون به قوه قضاییه ارجاع شد. در این گزارش موضوعاتی از جمله تعارض منافع، ابهام در برگزاری مجمع و اجرای آرای شورای رقابت مورد توجه قرار گرفت. اما درباره سایپا، در وضعیت فعلی، مستندات مطرح‌شده در نامه اخیر این شرکت نشان‌دهنده شکل‌گیری اختلافی مشابه بر سر تصاحب مدیریتی یا مخالفت سهامداران تودلی با اصل فروش نیست. موانع اعلام‌شده در این پرونده عمدتاً اجرایی و کارشناسی هستند؛ یعنی به‌روزرسانی ارزش گذاری، رفع توثیق سهام و طی فرآیندهای لازم برای انتشار آگهی عرضه. با این حال، یک نقطه اشتراک مهم میان دو پرونده وجود دارد و آن، اهمیت تعیین تکلیف ساختار مالکیت خودروسازان است

خروج سهام تودلی چه تغییری در سایپا ایجاد می‌کند؟

سهام تودلی صرفاً مجموعه‌ای از سهام عادی نیست که خروج آن از ساختار مالکیت، اثری محدود بر شرکت داشته باشد. واگذاری یک بلوک ۴۲ درصدی می‌تواند ترکیب سهامداری سایپا را دستخوش تغییر کند و در ادامه بر ساختار مدیریت و نحوه تصمیم‌گیری در این شرکت نیز اثرگذار باشد. ورود یک مالک جدید به چنین بلوکی می‌تواند معادلات مربوط به مالکیت و مدیریت سایپا را تغییر دهد. به همین دلیل، بازار سرمایه صرفاً از زاویه یک معامله بلوکی به این واگذاری نگاه نمی‌کند، بلکه آن را بخشی از فرآیند اصلاح ساختار مالکیت خودروسازان می‌داند. از سوی دیگر، هرچه فرآیند واگذاری طولانی‌تر شود، ابهام درباره زمان خروج سهام تودلی و مشخص شدن مالک جدید نیز ادامه خواهد داشت. به همین دلیل است که موضوع زمان‌بندی واگذاری برای سهامداران اهمیت ویژه‌ای پیدا کرده است. در شرایط فعلی، پرسش اصلی دیگر صرفاً این نیست که آیا واگذاری سهام سایپا انجام خواهد شد یا خیر، بلکه سوال مهم‌تر این است که این پرونده چه زمانی از مرحله پیگیری‌های اداری و کارشناسی عبور کرده و وارد مرحله واقعی عرضه خواهد شد.

سه مانع پیش روی عرضه خساپا

بررسی نامه جدید سایپا نشان می‌دهد دست‌کم سه موضوع باید برای حرکت پرونده به سمت عرضه نهایی تعیین تکلیف شود. نخست، ارزش گذاری جدید است. اعتبار گزارش کارشناسی قبلی به پایان رسیده و قیمت جدید باید از سوی کارشناس تعیین شود. دوم، رفع توثیق حدود ۱۷ درصد از سهام سایپا نزد بانک تجارت است. این موضوع همچنان در دست پیگیری قرار دارد و تعیین تکلیف آن یکی از پیش‌شرط‌های مهم ادامه فرآیند است. سوم، طی فرآیندهای داخلی و اخذ مصوبات هیات‌مدیره و سپس انتشار آگهی عرضه است. بنابراین حتی پس از مشخص شدن ارزش کارشناسی جدید نیز پرونده نیازمند عبور از مراحل اجرایی بعدی خواهد بود. این سه مرحله نشان می‌دهد فاصله میان «واگذاری در دستور کار» و «عرضه قطعی» همچنان قابل توجه است.

سازمان بورس مطالبه برای تعیین تکلیف سهام تودلی

اهمیت این موضوع زمانی بیشتر می‌شود که تأکیدهای سازمان بورس بر تعیین تکلیف سهام تودلی خودروسازان را نیز در نظر بگیریم. تسریع در خروج این سهام از ساختار مالکیتی شرکت‌های خودروساز، یکی از موضوعاتی بوده که در ماه‌های گذشته مورد توجه قرار گرفته است. از منظر بازار سرمایه، تعیین تکلیف این سهام می‌تواند به کاهش ابهام در ساختار مالکیت و شفاف‌تر شدن روابط میان شرکت‌های زیرمجموعه و شرکت اصلی کمک کند. با این حال، تحقق این هدف به عبور عملی پرونده از موانع موجود وابسته است. در مورد سایپا، اکنون باید منتظر انتشار گزارش کارشناسی جدید، مشخص شدن قیمت مورد نظر برای عرضه و تعیین تکلیف سهام در وثیقه بود. پس از آن می‌توان درباره زمان انتشار آگهی و ورود واقعی بلوک ۴۲ درصدی به فرآیند عرضه اظهارنظر دقیق‌تری داشت. در نهایت، نامه جدید سایپا را نمی‌توان به معنای توقف واگذاری تلقی کرد؛ اما در عین حال، این نامه نشان می‌دهد پرونده هنوز تا نقطه عرضه نهایی فاصله دارد. برای سهامداران خساپا، نقطه تعیین کننده بعدی نه تکرار عبارت «واگذاری در دستور کار است»، بلکه اعلام رسمی ارزش گذاری جدید، رفع محدودیت سهام در وثیقه و مشخص شدن زمان انتشار آگهی عرضه خواهد بود. تا آن زمان، بلوک ۴۲ درصدی سایپا همچنان یکی از مهم‌ترین پرونده‌های نیمه‌تمام در مسیر اصلاح ساختار مالکیت صنعت خودرو باقی خواهد ماند.

اخبار

بازده صنایع بورس در دوره ۴ ماهه پس از بازگشایی

نتایج بررسی‌های اداره تحلیل‌های اقتصادی و ریسک سازمان بورس و اوراق بهادار نشان می‌دهد در دوره ۴ ماهه پس از بازگشایی بازار سهام، میانگین بازده سهام ۴ صنعت در میان صنایع فعال در بورس و فرابورس از مرز صددرصد فراتر رفته است. براساس گزارش اداره تحلیل‌های اقتصادی و ریسک سازمان بورس و اوراق بهادار، در دوره ۴ ماهه پس از بازگشایی بازار سهام (از ۲۹ اردیبهشت تا ۲۹ شهریور ۱۴۰۵)، میانگین بازده ۳۵ صنعت در بورس و فرابورس بیش از ۵۰ درصد بوده است. داده‌های آماری این اداره حاکی از آن است در طول ۴ ماه سپری شده از بازگشایی بازار سهام، صنعت حمل و نقل دریایی با یک نماد و کسب ۱۳۶ درصد بازده در رتبه نخست جدول بازده صنایع بازار سهام ایستاد. صنعت «دارو» با ۵۲ نماد و «مخابرات» با ۲ نماد، ۱۰۶ درصد بازده ثبت کردند و در رتبه‌های دوم و سوم جدول بازده صنایع بورس در ۴ ماه گذشته ایستادند. رتبه چهارم این جدول به صنعت «تولید محصولات غذایی» با ۱۰۴ درصد بازده اختصاص یافت. ۴۹ نماد معاملاتی در این گروه حضور دارند.

واگذاری سهام عدالت جدید منتفی است

تسنیم | به گفته وزیر اقتصاد به دلیل اختلاف نظرهایی که وجود دارد، فعلا واگذاری سهام عدالت به مشمولان جدید متوقف شده است. فضل‌اله رنجبر، در توضیح نشست (دوشنبه) کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی در موضوع سوال ولی داداشی نماینده آستارا در مجلس از علی مدنی‌زاده، وزیر امور اقتصادی و دارایی گفت: در این جلسه نماینده سوال کننده ضمن طرح سوال خود پیرامون موضوع بازنشستگی رییس گمرک کشور، توضیحاتی ارایه داد. سخنگوی کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی افزود: وزیر امور اقتصاد و دارایی نیز با بیان اینکه طبق بررسی‌های انجام شده، رییس گمرک در فهرست بازنشستگان نیست، اعلام آمادگی کرد اگر مدارک و اسنادی در این رابطه ارایه شود، حتماً پیگیری خواهد شد. وی اضافه کرد: پس از بررسی بیشتر موضوع و توضیحاتی که سایر نمایندگان ارایه کردند، مقرر شد یک ماه مهلت داده شود که با حضور نماینده سازمان اداری استخدامی کشور، معاون وزیر اقتصاد و نماینده سوال کننده و برخی از اعضای کمیسیون اجتماعی این موضوع با دقت بررسی و نتیجه آن برای تصمیم نهایی در صحت و سقم موضوع به وزیر گزارش شود. نماینده مردم کرمانشاه در مجلس شورای اسلامی درباره سازوکار سامانه وثایق (تسهیل در دریافت وام خُرد) که در این نشست مطرح شد، گفت: با توجه به اینکه وزیر اقتصاد پیش از این خبر داده بود این سامانه بزودی رونمایی می‌شود؛ نمایندگان کمیسیون اجتماعی این موضوع را از وزیر پیگیری کردند که وزیر اعلام کرد مقدمات کار فراهم شده است. البته برخی بانک‌های بزرگ هنوز به سامانه متصل نشدند که به‌زودی این بانک‌ها هم به سامانه متصل می‌شوند و سامانه وثایق که یکی از کارهای بسیار ارزشمند برای اعطای وام خُرد است، آغاز به کار خواهد کرد. رنجبر گفت: در سامانه وثایق اعتماد بانک برمبنای توانمندی‌های فردی برای ضمانت‌ها جلب می‌شود و دیگر نیاز به آوردن نفر و گواهی‌ها و خیلی مسائل نیست. درواقع این سامانه کمک می‌کند خود بانک کارها را برمبنای اعتمادسازی و توانمندی فرد وام‌گیرنده در این سامانه انجام دهد. سخنگوی کمیسیون اجتماعی درباره موضوع سهام عدالت که در این نشست مطرح شد، عنوان کرد: در این موضوع وزیر اقتصاد اعلام کرد به دلیل اختلاف نظرهایی که وجود دارد، فعلاً دستور توقف واگذاری سهام به اشخاص را دادند تا پس از هماهنگی دولت، مجلس و سران سه قوه تصمیم نهایی در این خصوص گرفته شود، بنابراین موضوع سهام عدالت به دلیل اینکه کمیسیون‌های تخصصی مجلس هم اجماع داشته و در این زمینه مکاتبه‌ای هم با رییس جمهور و وزارت اقتصاد داشتند، فعلاً متوقف شده است. رنجبر با اشاره به حضور رییس سازمان مدیریت اموال و دارایی‌های دولت در این جلسه، گفت: در این جلسه اعلام شد برنامه‌های جدیدی برای استانداران در بحث مولدسازی دارند که طبق آن هیات‌وزیران تا ۵۰ میلیارد به استانداران اختیار مولدسازی داده است و پیش‌بینی‌ها بر این است که تا پایان سال براساس ارایه برنامه خود گمرک تا ۱۰۰ همت بتوانند مولدسازی را انجام دهند. وی خاطرنشان کرد: با توجه به توضیحاتی که رییس سازمان اموال تملیکی در این جلسه ارایه داد، کارها سرعت بیشتری می‌گیرد و مولدسازی در سطح استان‌ها و مرکز با سرعت بیشتری انجام خواهد شد.

شرط تغییر دامنه نوسان

صدای بورس | معصومه آقاپور، مشاور اقتصادی رییس جمهور نوشت: بازار سرمایه در شرایطی همچنان تحت‌تأثیر متغیرهای اقتصادی و سیاست‌های کلان کشور قرار دارد که تصمیم‌گیری درباره دامنه نوسان معاملات نیز نیازمند توجه به شرایط عمومی اقتصاد است. در مقطع فعلی، حفظ شرایط موجود در دامنه نوسان می‌تواند تا زمان بازگشت ثبات واقعی اقتصادی، رویکردی منطقی برای بازار سرمایه باشد؛ چراکه تابلوی بورس، بازتابی از وضعیت اقتصاد کشور است و هر گ